

LIMBURG EN ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

Wij zijn zóó gewoon aan den scheeven vierhoek van de kaart van ons land, dat we ons haast niet kunnen denken, dat die vorm ooit zou kunnen veranderen. Zóó is nu eenmaal ons land; dat denkbeeld is met ons samengegroeid; zóó hebben onze ouders en onze voorouders het ook gekend.

Die grenslijnen in het Zuiden en het Oosten — over de twee andere zal wel nooit kwestie komen — zijn door de historie geworden. Het zijn geen taalgrenzen. Aan den Zuidkant spreekt men onze taal, zij het met eenigszins andere uitspraak, maar dat is het geval het heele land door. En in het Oosten houdt wel onze geschreven taal eensklaps aan de grens op, maar de gesproken taal heeft zóó geleidelijken overgang, dat een Groninger b.v., die niet geschoold is, wel zoo gemakkelijk den Duitscher over de grens verstaat dan den bewoner van Zuid-Holland.

Neen, onze grenzen in het Zuiden en het Oosten zijn zoo geworden door een historie van vele eeuwen. Maar diezelfde eeuwen hebben het Nederlandsche volk samengevoegd tot een eenheid, en er is wel niemand in ons land, die den ouden toestand zou terugwenschen, toen Friesland, Utrecht, Zeeland en al die anderen zelfstandige staten waren.

Over onze grenzen gaan evenwel in den laatsten tijd stemmen op, die een deel van ons land bij België zouden willen voegen. Twee deelen betreft het: Zeeuwsch-Vlaanderen en Zuid-Limburg. En dat zijn, historisch beschouwd, veroverde landen. Maar — dat moet dadelijk gezegd — ze zijn niet op België veroverd, om de eenvoudige reden, dat België in den tijd der verovering nog niet bestond. Ze zijn veroverd op Spanje.

Toen in 1579 de Nederlanden zich vereenigden tot de Unie van Utrecht, om gezamenlijk tegen Spanje den reeds aangevangen strijd voort te zetten, waren Zeeuwsch-Vlaanderen en Zuid-Limburg er niet bij. Noord-Brabant ook niet. Wel het Noordwesten van Noord-Brabant, waar Geertruidenberg en Klundert liggen; dat deel was geen Brabant, maar Holland, en van dit graafschap pas gescheiden door den watervloed, die in 1421 de Biesbosch deed ontstaan. Ook Walcheren en de Bevelanden waren Nederlandsch en behoorden tot Zeeland. Over het bezit van deze eilanden was in nog vroeger eeuwen getwist tusschen Holland-Zeeland en Vlaanderen, en die twist was met de wapenen beslecht in 1323, toen „Zeeland bewester Schelde" bij Zeeland werd gevoegd. Men bedenke daarbij, dat de eilandenwereld tusschen Holland en Vlaanderen eerst langzamerhand in den loop der tijden boven water was gekomen, en van beide kanten misschien haar bewoners heeft gekregen.

Maar het graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant, waarbij reeds eerder Limburg was gekomen, deden aan de Unie van Utrecht niet mee. Deze twee of drie landen bevatten heel Noord-België en bovendien: Zeeuwsch-Vlaanderen, het grootste deel van Noord-Brabant en Zuid-Limburg. Niet Noord-Limburg; het land bij Venlo was een deel geweest van het hertogdom Gelder, dat zich ook nog uitstreckte in Duitschland, waar immers ook de stad Geldern ligt.

Brabant—Limburg en Vlaanderen deden aan de Unie van Utrecht in 1579 niet mee. In het begin van den tachtigjarigen oorlog hadden ze wel meegedaan. Het Smeekschrijft der Edelen, de Hagepreeken, de Beeldenstorm brengen ons op Belgischen bodem, en vele van de mannen, die in het begin van den oorlog vooraan stonden, waren Zuid-Nederlanders. Maar Parma had Zuid-Nederland met Spanje weten te verzoenen. Hij had beloofd, dat voortaan deze landen weer zouden worden geregeerd volgens hun aloude privilegiën, en het Zuiden had daarmee genoegen genomen, en met hem in 1578 het Verdrag van Atrecht gesloten. Toch bleven bv. Antwerpen en Ostende nog jaren lang het Noorden trouw.

Maar toen het Zuiden zich weer met Spanje vereenigde, ging de tachtigjarige oorlog voortaan ook tegen deze landen. Zoo kregen we de aanvallen van Maurits en Frederik Hendrik op Vlaanderen en Brabant, waarbij gedeelten werden veroverd, de gedeelten, die we thans Zeeuwsch-Vlaanderen, Noord-Brabant en Limburg noemen, maar die tot 1795 werden aangeduid als Staats-Vlaanderen, Staats-Brabant, Staats-Limburg en Staats-Opper-Gelder. Bij den vrede van Munster, die in 1648 heeft gedaan wat de komende vredesonderhandelingen zullen doen voor onzen tijd, werden deze landen aan Nederland afgestaan. Antwerpen bleef bij Spanje, maar ten opzichte van deze concurrerende haven werd bepaald, dat Nederland ze mocht

sluiten. Daartoe kreeg Nederland de twee forten Lillo en Liefkenshoek aan de Schelde op Vlaamsch grondgebied.

Staats-landen of Generaliteits-landen werden deze veroverde streken genoemd, omdat ze niet als de Zeven Vereenigde Nederlanden zelfbestuur en medezeggenschap over de geheele republiek kregen, maar geregeerd werden door de Staten-Generaal als veroverd grondgebied. Tot 1795 heeft deze toestand geduurd. Toen, in de dagen van vrijheid, gelijkheid en broederschap, kregen de Generaliteits-landen dezelfde rechten als het overige deel van Nederland, en hield de uitzonderingstoestand op.

Twintig jaren later werden door het Congres van Weenen Nederland en België vereenigd. En vijftien jaar later scheidde België zich af, om zelfstandig te worden. In die dagen heeft België groote moeite gedaan, om Maastricht te krijgen, maar de Conferentie van Londen, die over het lot besliste, liet Maastricht en omstreken bij Nederland. En ook in Vlaanderen bleef de oude grens.

Toch is het daar een eigenaardige toestand. Antwerpen, van zijn boeien ontslagen in 1790, had zich terstond weer opgewerkt tot een aanzienlijke handelshaven, de evenknie van Rotterdam. En deze Scheldehaven heeft geen vrijen weg naar zee, want de mond van de Schelde is Nederlandsch water, dat door Nederland in tijd van oorlog voor oorlogsschepen wordt afgesloten, gelijk in 1914 gebeurd is. Om een altijd vrije zeehaven te hebben, legden de Belgen dan ook de haven van Zee-Brugge aan, die echter volstrekt niet de vergelijking met Antwerpen kan doorstaan.

Van dat Zee-Brugge heeft de Entente gedurende den oorlog meer last dan lust gehad, en de Duitschers zouden, indien de Schelde niet een Nederlandsche rivier was geweest, waarschijnlijk van Antwerpen nog beter dienst hebben gehad als duik-boothaven dan ze nu reeds hadden van Zee-Brugge. Maar dat verandert aan de kwestie niet; het geval laat zich ook denken, dat beide havens voor de Entente van grooten dienst waren geweest.

Zeeuwsch-Vlaanderen en geheel of gedeeltelijk Zuid-Limburg bij België te voegen — over Noord-Brabant spreekt men niet — is echter heel wat anders dan de kwestie van de vrije vaart op de Schelde. Een van Wilsons bekende veertien punten luidt, dat geen bevolking kan worden gevoegd tegen haar zin bij een land, waarbij ze niet wil zijn. Overal wordt krachtig gesproken over het zelfbeschikkingsrecht der natieën. En het is nu wel duidelijk uitgesproken, dat Zeeuwsch-Vlaanderen en Zuid-Limburg bij Nederland willen blijven. Al heeft Zeeuwsch-Vlaanderen heel wat verkeer met Vlaanderen, en al is de taal van Zuid-Limburg meer Duitsch dan Nederlandsch.

Laten we hopen, dat de conferentie, die straks over het lot der volken zal beslissen, Nederland zal behandelen volgens het zelfbeschikkingsrecht. Iedereen zal wel met Wilson instemmen, dat het onderwerpen van een bevolking aan een niet gewenscht gezag juist een der oorzaken is van den tegenwoordigen en van vele oorlogen. Wanneer het te doen is om een duurzamen vrede, dan blijven Limburg en Zeeuwsch-Vlaanderen Nederlandsch.

A. L.

MET ZEN VIEREN.

Het nieuwe jaar is weer begonnen, en we hebben weer kunnen opmerken, dat de datum daarvoor geheel willekeurig is gekozen.

Dat hebben de Chineezzen althans een beetje nauwkeuriger gedaan. Zij hebben hun Nieuwjaarsdag aan 't begin van de lente, en het teeken, daarvan hebben ze in het weer voor den dag komen van den krokodil, die gedurende de vorstperiode zich verschuilt. Komt de dooi, dan komt de krokodil, en daarom is de krokodil, de „grootte draak," het zinnebeeld van het nieuwe jaar.

Maar nog veel nauwkeuriger hadden de Israëlieten hun Nieuwjaarsdag. Hun burgerlijk jaar begon met den herfst-dag en de nachtevening. Dat is de 23ste September, en het is een merkwaardige dag voor de geheele aarde. Want op dien dag gaat overal de zon om zes uur op en om zes onder en zijn dus overal dag en nacht gelijk. Nu regelden de Israëlieten hun jaar meer naar de maan dan naar de